

термінові обставини, які потребують їх виїзду на Україну (крадіжка документів, поновлення яких потребує присутність особи на території України, особисті причини різноманітного характеру та безліч інших). Згідно закону, маючи печатку в паспорті про очікування рішення відносно дозволу на тимчасове перебування, іноземець може покинути територію Польщі, але в'їхати назад на підставі печатки в паспорті неможливо. Тут виникає не прописане в законі, але фактичне обмеження права на вільне пересування особи. Вихід, який пропонують польські компетентні органи, єдиний – їхати в Україну і подавати на візу, що займає багато часу та викликає певні незручності.

Бувають ситуації, коли не без участі консульських установ України вдається, посилаючись на такі проблеми як крадіжка документів, пришвидшити розгляд справи і отримати позитивне рішення про видання дозволу на перебування, щоб громадянин на підставі тимчасового посвідчення особи для повернення в Україну, яке є дійсним лише протягом тридцяти днів з дня його видання, зміг виїхати в Україну, зробити новий закордонний паспорт та повернутись в Польщу на підставі карти побиту. Але кількість випадків затягування розгляду справ зростає разом зі зростанням кількості українців на території Польщі.

Для того, щоб покращити ситуацію і мінімізувати видання негативних рішень та затягування справ, потрібно вжити багатьох заходів законодавчого та суспільно-просвітницького характеру. Перш за все, потрібно інформувати українських студентів в університетах про порядок заповнення необхідних документів та допомогу в їх заповненні, проведення зустрічей працівників Відділу до справ іноземців при університетах, студентських організаціях, консульських установах України.

Як показує практика, вже давно дане питання потребує законодавчого втручання. Необхідна термінова кадрова реформа відділів, які працюють з іноземцями, а саме – потрібне негайне збільшення кількості працівників та практикантів, прийняття на роботу осіб, які володіють і польською і українською мовами. Що стосується перетину кордону між Польщею та Україною – то в складних ситуаціях, якими є крадіжка документів чи смерть або ж хвороба близьких осіб чи членів сім'ї, необхідно дозволити таким особам в'їзд та виїзд на територію Республіки Польща на підставі печатки в паспорті громадянина для виїзду за кордон про складання документів і очікування на видання дозволу на тимчасове перебування, або ж видання спеціального дозволу польськими компетентними органами в ситуаціях крадіжки паспорта громадянина для виїзду за кордон з печаткою про складання документів.

Також буде корисним видання безкоштовних інформаційних довідників для громадян України, які перебувають на території Республіки Польща. В таких довідниках доцільно розмістити інформацію про легалізацію перебування і праці, права та обов'язки, освіту, консульські справи та інше.

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ НА ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ДОННУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

О.Г. Турченко, Е.М. Деркач

Вища освіта продовжує залишатися областю динамічної еволюції, яка наразі відбувається в напрямку створення Європейського простору вищої освіти та впровадження стандартів Болонського процесу. Болонський процес створив простір для діалогу і співпраці, яке виходить далеко за межами Європи. Діалог не тільки про технічні кредитних систем і забезпечення якості, але про основні принципи – свободу вираження думок, терпимості, свободи наукових досліджень,

вільного пересування студентів і співробітників, – які відображають основні цінності, на яких Європейське суспільство засноване.

В Донецькому національному університеті з 1 грудня 2013 року до 31 травня цього року реалізується проєкт 544117-TEMPUS-1-2013-1-HR-TEMPUS-JPCR «Розробка магістерської програми з європейського і міжнародного права у Східній Європі – InterEuLawEast». Проєкт InterEuLawEast спрямований на створення, розробку та реалізацію освітньої магістерської програми «Міжнародне та європейське право» з єдиною навчальною програмою на університетів-партнерів.

Метою проєкту є розвиток та впровадження освітньої магістерської програми «Міжнародне та європейське право», підвищення якості і актуальності вищої правової освіти, зокрема вивчення досвіду викладання правових магістерських програм в університетах-партнерах, внесок у розвиток науково-дослідного потенціалу правових досліджень; забезпечення повної правової оцінки існуючих міжнародних відносин, розвиток культури інтернаціоналізації в системі вищої освіти, запуск програми стипендій, стимуляція творчості, конкурентоспроможності, зайнятості та зростання підприємницького духу тощо.

Робочим планом проєкту передбачено 8 робочих пакетів: розробка навчального плану магістерської програми з міжнародного і європейського права, створення центрів європейського і міжнародного права, підвищення потенціалу викладачів, реалізація навчальних програм (акредитація), дисемінація, управління проєктом, моніторинг та контроль якості, стійкий розвиток. Кожний з пакетів передбачає досягнення певних підсумків (матеріальних) і результатів (нематеріальних).

При реалізації цих пакетів в рамках проєкту Донецьким національним університетом імені Василя Стуса було здійснено низку заходів та отримано основні результати: розроблено спільно з Національним університетська «Одеська юридична академія» єдиний навчальний план магістерської програми «Міжнародне та європейське право», дисципліни якого включені до робочого навчального плану підготовки магістрів в області права 2016 року набору; викладачі університету взяли участь у міжнародних наукових конференціях в рамках проєкту: «Правова реформа та розширення ЄС – передача досвіду» (14 лютого 2014 р., Марібор (Словенія)), взяли участь Гринюк Р.Ф. та Власова Т.В.); II Міжнародна наукова конференція «Правова реформа та розширення ЄС – передача досвіду» (13-14 листопада 2014 р., Казань, Російська Федерація); III Міжнародна наукова конференція «Правова реформа та розширення ЄС – передача досвіду» (21-23 березня 2016 р., Загреб (Хорватія) взяла участь Деркач Е.М.), IV Міжнародна наукова конференція «Досягнення проєкту InterEuLawEast Темпус в якості внеску до Європейського простору вищої освіти та впровадження кращих стандартів Болонського процесу» (4-5 липня 2016 р., Марібор, Словенія) взяли участь Деркач Е.М., Мовчан Р.О. та Шевчук К.); розроблено Методичні рекомендації щодо методів навчання (викладання) праву та навчання, заснованому на вирішенні конкретних, практичних проблемних ситуацій (кейсів) (Турченко О.Г.) та Методичні рекомендації щодо методів індивідуального навчання; практичні інструменти навчання (Краковська А.Є.); розроблено спільний підручник «Європейське право» (автори – Гринюк Р.Ф., Турченко О.Г., Краковська А.Є.); розроблено електронні курси англійською мовою «Європейські стандарти прав людини» та «Європейське транспортне право» для розміщення на платформі Moodle (Турченко О.Г., Деркач Е.М.); підписано Меморандуми про співробітництво між Донецьким національним університетом імені Василя Стуса, Університетом Загребу (Хорватія) та Національним університетом «Одеська юридична академія», між Донецьким національним університетом імені Василя Стуса та Університетом Загребу (Хорватія); участь у поглибленому курсі з

європейського права компанії (5-8 листопада 2015 в Tempus Центрі в Національному університеті «Одеська юридична академія (Україна) Дорожкіна Ю.Д.); публікація наукових статей у журналі «InterEULawEast»: журнал міжнародного та європейського права, економіки та ринкової інтеграції викладачами та студентами університету; отримання студентами юридичного факультету стипендії для навчання на факультеті економіки і бізнесу Загребського університету (Хорватія) у 2016 році та завершення курсу Комерційне право (Нагорняк І. та Псьолов В.).

Роль Університету у проекті полягала в створенні навчальної-методичної підтримки магістерської програми, підготовці навчальних матеріалів для магістерської програми та інших публікацій, створенні курсу лекцій для магістерської програми, обміні досвідом, навчальної-методичній підтримці інших університетів-учасників проекту, залученні до участі інших українських освітніх і науково-дослідних інститутів.

В рамках місцевої акредитації магістерської програми відповідно до рішення Вченої ради юридичного факультету дисципліни «Правові сім'ї Європи», «Європейське митне і податкове законодавство», «Сучасні проблеми міжнародного права», «Європейське приватне право», «Публічна служба в ЄС і Україні», «Конституційне і інституційне право ЄС» були включені в робочий навчальний план магістратури в 2015 році.

Таким чином, завдяки активній участі викладачів та студентів Університету вдалося підвищити потенціал науково-педагогічних працівників, досягти поставленої мети в рамках проекту, отримати конкретні результати, зокрема: створення засад для розробки і реалізації магістерської програми «Міжнародне та європейське право», видання підручників, наукові публікації, участь у конференціях, семінарах; підписання угоди про співпрацю між членами консорціуму про співпрацю, поширення інформації щодо результатів участі у проекті на сайті Університету (<http://www.donnu.edu.ua>), участь студентів у пілотному навчанні в межах проекту тощо.

Говорячи про перспективи, слід відзначити, що пріоритетними напрямками активності Університету мають стати: розширення можливості університету в сфері надання освітніх послуг англійською мовою, в тому числі в форматі дистанційного навчання; створити умов для запровадження інноваційних методів навчання; підвищення мобільності, зокрема участь академічного та адміністративного персоналу, студентів, аспірантів в проектах мобільності; розширення освітніх програм у форматі «спільних дипломів» тощо.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УМІНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРАВАЗАСТОСУВАННЯ

І.А. Щербак

У сучасний період проведення реформ судової системи, правоохоронних органів, адвокатури потребує нових підходів до підготовки фахівців. Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного кваліфікаційного рівня. Метою практичної підготовки є оволодіння студентами сучасними методами, формами, засобами майбутньої професійної діяльності, її організації, формування професійних умінь і навичок, виховання потреби систематичного поновлення. Перелік видів практик для кожної спеціальності або спеціалізації, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах. Стала очевидною неефективність